

วาทินี สุขมาก

คู่มือ

ทบทวนความรู้
และเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์

ข้อสอบก่อนสอบ

ก.

ข.

ค.

ง.

E-Book
Version

- ☒ ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาของสภาพยาบาล
- ☒ เรียงลำดับตามกระบวนการพยาบาล
- ☒ อธิบายเหตุผลของคำตอบที่เป็นตัวเลือกและไม่ใช่อตัวเลือก
- ☒ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คู่มือทบทวนความรู้และเตรียมสอบ
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.วาทินี สุขมาก

ISBN : (E-BOOK) 978-616-586-869-3

พิมพ์ครั้งแรก : ตุลาคม 2564

จัดทำโดย : ศาสตราจารย์ ดร.วาทินี สุขมาก

สร้างสรรค์โดย :
สำนักพิมพ์สวนหนังสือ
หมู่บ้านราชวดีการ์เดนวิลล์
189/10 หมู่ 12
ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย
จังหวัดมหาสารคาม 44150

ราคา 199 บาท
สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

คำนำ

หนังสือคู่มือทบทวนความรู้และเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้นักศึกษาพยาบาลได้ทบทวนความรู้ในเตรียมตัวในการสอบ โดยเฉพาะการเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ รวมถึงพยาบาลประจำการได้ทบทวนความรู้เพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามคู่มือทบทวนความรู้และเตรียมสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์เล่มนี้ไม่ได้สามารถใช้แทนการเรียนในห้องเรียน การฝึกปฏิบัติบนคลินิก หนังสือหรือตำราเรียน เพียงแต่เป็นการนำเสนอประเด็นที่นักศึกษาจำเป็นต้องทราบ

หนังสือเล่มนี้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ ได้แก่ หลักการพื้นฐาน ลักษณะและขอบเขตของงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือในการบำบัด การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต และแนวคิดการบำบัดรักษาทางจิต ในแต่ละบทได้จัดเรียงหัวข้อต่างๆ เป็นลำดับ โดยเฉพาะในส่วนของ การพยาบาลผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต ประกอบด้วย ทฤษฎี อาการ การบำบัดและกระบวนการพยาบาล โดยคำถามส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบของการประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยใช้การทบทวนในรูปแบบของข้อสอบและคำตอบพร้อมคำอธิบายเพื่อช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงเหตุผลของคำตอบที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่านักศึกษาที่ได้ทบทวนความรู้จากหนังสือเล่มนี้สามารถสอบผ่านการขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลสาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ในการสอบครั้งแรก

ศาสตราจารย์ ดร.วาทีณี สุขมาก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. แนวคิดพื้นฐานของการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	7
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	24
3. เครื่องมือในการบำบัดทางการพยาบาลจิตเวช	68
4. กระบวนการพยาบาล	123
5. โรคจิตก้ำกึ่ง	142
6. โรคอารมณ์แปรปรวน	182
7. โรคจิตเภท	233
8. สารเสพติด	281
9. ความผิดปกติของบุคลิกภาพ	316
10. ความผิดปกติทางจิตเวชเด็กและวัยรุ่น	350
11. โรคที่เกี่ยวข้องกับการรับประทานอาหารและการนอน	375
12. การจัดการในภาวะวิกฤตและฉุกเฉิน	398
เกี่ยวกับผู้เขียน	427

บทที่ 1

แนวคิดพื้นฐานของการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

1. หลักการพื้นฐานของการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช

1. ข้อใด หมายถึง สุขภาพจิตขององค์การอนามัยโลก
 - ก. ความสามารถของบุคคลในการจำแนกความจริงกับไม่จริง
 - ข. ภาวะสุขภาพที่บุคคลตระหนักถึงความสามารถในการเผชิญปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพของตน
 - ค. การส่งเสริมสุขภาพจิต การป้องกันความเจ็บป่วยทางจิต และการดูแลผู้ป่วย
 - ง. ภาวะของบุคคลที่ไม่มีอาการเจ็บป่วยทางจิต
2. ข้อใด หมายถึง ภาวะสุขภาพจิตตามหลักเกณฑ์ทั่วไป
 - ก. ไม่มีภาวะวิตกกังวล
 - ข. ยอมรับตนเอง
 - ค. สามารถในการควบคุมผู้อื่น
 - ง. มีความสุข
3. ข้อใดไม่ใช่การป้องกันปัญหาสุขภาพจิตระดับปฐมภูมิ
 - ก. การช่วยให้ผู้ป่วยดูแลตนเองได้
 - ข. การคุ้มครองความปลอดภัยในผู้ป่วยที่ฆ่าตัวตายในโรงพยาบาล
 - ค. การสอนผู้ป่วยเกี่ยวกับเทคนิคการจัดการกับความเครียด
 - ง. การค้นหาบุคคลที่ป่วยเป็นโรคจิตและการเฝ้าระวังในชุมชน
4. ข้อใดเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมที่สุดของการพยาบาลสุขภาพจิตชุมชน
 - ก. ผู้ป่วยร่วมกิจกรรมประจำวันและเรียนรู้เกี่ยวกับงานฝีมือ
 - ข. ผู้ป่วยสามารถป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวและติดตามการกินยาที่ผู้ป่วยได้รับ

- ค. ผู้ป่วยแสดงความมั่นใจและปรับตัวทางสังคม
- ง. ผู้ป่วยมีภาวะวิตกกังวลลดลงและเรียนรู้เกี่ยวกับอาการของตนเอง

5. ข้อใดเป็นตัวอย่างแนวคิดของการป้องกันระดับปฐมภูมิในหน่วยบริการสุขภาพจิตชุมชน

- ก. การประเมินบุคคลที่เสี่ยงต่ออาการป่วยที่มีอาการแย่งเป็นระยะ
- ข. การสอนผลกระทบที่เกิดต่อร่างกายและจิตใจจากภาวะเครียดในเด็กนักเรียนชั้นประถม
- ค. การส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรักษาอาการป่วย
- ง. การติดตามผลการให้บริการหลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล

6. ข้อใดเป็นเป้าหมายของการรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาล

- ก. คงไว้ซึ่งอาการคงที่ในชุมชน
- ข. การกินยาตามคำสั่งของแพทย์
- ค. คงไว้ซึ่งอาการคงที่และกลับสู่ชุมชน
- ง. ส่งเสริมทักษะการสื่อสารที่ดีขึ้น

7. ข้อใด หมายถึง แผนการดูแลผู้รับบริการ (Critical pathways of care)

- ก. การวางแผนการดูแลตามแนวทางสู่เป้าหมายตามระยะเวลาของการรักษา
- ข. การวางแผนการดูแลตามการรักษาของแพทย์
- ค. การออกแบบการรักษาจากมุมมองของผู้รักษา
- ง. เทคนิคของการดูแลแบบองค์รวม

8. คำว่า “การตัดสินใจ” และ “การหยั่งรู้” มีการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้อง คำว่า “การหยั่งรู้” หมายถึง ความสามารถตามข้อใด

- ก. การเลือกที่เหมาะสม
- ข. การควบคุมแรงผลักดันที่ไม่เหมาะสม

- ค. การอธิบายข้อวินิจฉัยโรคด้านจิตเวช
- ง. การเข้าใจลักษณะปัญหาของตนเอง

2. บทบาทหน้าที่

9. ข้อใดเป็นบทบาทที่สำคัญของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต

- ก. ให้คำแนะนำ
- ข. รู้วิธีแก้ปัญหาของผู้ป่วย
- ค. สร้างความไว้วางใจและสัมพันธภาพ
- ง. กำหนดขอบเขตพฤติกรรมของผู้ป่วย

10. ข้อใดสะท้อนถึงบทบาทครูของพยาบาล

- ก. พยาบาลประเมินสภาพแวดล้อมที่ทำให้ผู้ป่วยเครียดเพื่อกำจัดตัวกระตุ้นความเครียดนั้น
- ข. พยาบาลแนะนำผู้ป่วยใหม่เกี่ยวกับหอผู้ป่วยและช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ได้
- ค. พยาบาลแนะนำผู้ป่วยและครอบครัวในการเผชิญปัญหาที่ส่งผลต่อสภาพจิตได้
- ง. พยาบาลเป็นผู้ดูแลในสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัด

11. ข้อใดเป็นบทบาทของพยาบาลในบทบาทผู้พิทักษ์สิทธิ (Advocate) ของผู้ป่วย

- ก. พยาบาลพูดแทนผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการบริการทางสุขภาพที่จำเป็น
- ข. พยาบาลมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยมีความรู้และทักษะในการดูแลตนเอง
- ค. พยาบาลช่วยให้ผู้ป่วยใหม่สามารถปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัดได้
- ง. พยาบาลติดตามอาการข้างเคียงของยาต้านอาการทางจิตในสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัด

12. ข้อใดอธิบายถึงพยาบาลในบทบาทของผู้ชำนาญทางด้านเทคนิค
- ☐ ก. ให้ยาแก่ผู้ป่วยโรคจิตเภท
 - ☐ ข. ให้การดูแลผู้ป่วยอาบนํ้าและกินอาหาร
 - ☐ ค. ร่วมมือกับทีมสุขภาพในการดูแลผู้ป่วย
 - ☐ ง. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการดื่มสุรา
13. ผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของบุคลิกภาพแบบก้ำกึ่ง (Borderline personality disorder) กำลังทำทนายผู้ป่วยคนอื่นและเจ้าหน้าที่ ข้อใดสะท้อนบทบาทผู้จัดการสิ่งแวดล้อมของพยาบาล
- ☐ ก. กำหนดขอบเขตพฤติกรรมและสื่อสาร กับเจ้าหน้าที่ทุกคน
 - ☐ ข. ใช้บทบาทสมมติเพื่อแสดงวิธีการจัดการกับความคับข้องใจ
 - ☐ ค. แจ้งแพทย์เพื่อขอยาให้กับผู้ป่วย
 - ☐ ง. ให้ผู้ป่วยเข้ากลุ่มทักษะสร้างสัมพันธภาพ
14. ในบทบาทผู้ให้คำปรึกษา พยาบาลใช้ทักษะตามข้อใด
- ☐ ก. กระตุ้นให้ผู้ป่วยแสดงความรู้สึกและสิ่งที่กังวลใจ
 - ☐ ข. ช่วยให้ผู้ป่วยได้เรียนการร้องเพลงและเต้นรำเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยได้เข้าร่วมกิจกรรม
 - ☐ ค. ช่วยให้ผู้ป่วยเตรียมตัวเข้ากลุ่มกิจกรรม
 - ☐ ง. ช่วยให้ผู้ป่วยกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของตนเอง
15. ในบทบาทผู้ให้การดูแล พยาบาลควรดำเนินการในข้อใดเป็นอันดับแรก
- ☐ ก. ให้การดูแลผู้ป่วยโดยตรง
 - ☐ ข. เข้าร่วมกับทีมในการปฏิบัติการพยาบาล
 - ☐ ค. ใช้ตนเองเพื่อการบำบัด
 - ☐ ง. ตระหนักถึงความต้องการของผู้ป่วย
16. ในบทบาทผู้จัดการ พยาบาลควรดำเนินการตามข้อใด
- ☐ ก. ให้การพยาบาลร่วมกับพยาบาลอื่น
 - ☐ ข. วางแผนการให้ดูแลผู้ป่วย
 - ☐ ค. พุดในนามของผู้ป่วย
 - ☐ ง. ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพ

17. ข้อใดแสดงถึงบทบาทผู้พิทักษ์สิทธิ (Advocate role)

- ☐ ก. ปกป้องสิทธิของผู้ป่วย
- ☐ ข. ส่งต่อผู้ป่วยไปรักษาที่อื่นตามที่ผู้ป่วยต้องการ
- ☐ ค. ทำให้ร่วมกับคนใกล้ชิดผู้ป่วย
- ☐ ง. ดำเนินการต่าง ๆ ในนามของผู้ป่วย

18. ผู้ป่วยที่มีประวัติการติดสุราเป็นระยะเวลานานได้รับการวินิจฉัย Wernicke - Korsakoff syndrome พยาบาลควรประสานงานกับทีมสุขภาพตามข้อใดเพื่อคงไว้ซึ่งความต้องการของผู้ป่วย

- ☐ ก. จิตแพทย์เพื่อสั่งยารักษาอาการอัลไซเมอร์
- ☐ ข. นักจิตวิทยาเพื่อส่งให้รักษาภาวะเครียด
- ☐ ค. นักโภชนาการเพื่อเพิ่มวิตามินบีในอาหาร
- ☐ ง. นักสังคมสงเคราะห์เพื่อส่งผู้ป่วยไปเข้ากลุ่มนิรนาม

19. ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยการพยาบาลว่า “การปฏิบัติตามการรักษาบกพร่อง เนื่องจากไม่ยอมกินยาต้านอาการทางจิต” พยาบาลตรวจสอบในกระพุ้งแก้ม ได้ลิ้น และในปากของผู้ป่วยในบทบาทตามข้อใด

- ☐ ก. ตัวแทน
- ☐ ข. ครู
- ☐ ค. ผู้จัดการ
- ☐ ง. ผู้ให้คำปรึกษา

20. ข้อใดเป็นบทบาทผู้ให้คำปรึกษาของพยาบาล

- ☐ ก. จำแนกความต้องการการเรียนรู้และให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วยเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย
- ☐ ข. กระตุ้นให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการวางแผนการพยาบาล
- ☐ ค. เป็นตัวแทนแก่บุคคลอื่น
- ☐ ง. รับฟังความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ต่างๆ ในชีวิตของผู้ป่วย